

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д.н. Дойчина Синигерска във връзка с обявен конкурс в професионално направление – изкуство, научна специалност – театрознание и театрално изкуство, за професор /актьорство за куклен театър/, обявен в ДВ, бр.65/06.08.2021 г.

Предложените материали от доц.д-р Константин Каракостов - единствения кандидат в конкурса за придобиване на академична длъжност „професор“ по „Актьорство за куклен театър“ към НАТФИЗ „Кр.Сарафов“, респектират не само с видимия им обем. Преди всичко, те впечатляват с изявявата на многоликата педагогическа, научна и творческа дейност на кандидата. Само за около 25 години до днес, от завършването на гимназиалното си образование във II-ра Английска Езикова Гимназия, София /1995г./, със защитаване на бакалаварска степен „Актьорско майсторство за куклен театър“ в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“ /1999 г./, на магистърска степен „Режисура“ в НБУ /2008 г./, със защитаване на образователната и научна степен „Докотр“/2013 г./, с придобиване на академичната длъжност „Доцент“ /2016 г./, доц. д-р Каракостов натрупва значими изяви като педагог, актьор, режисьор, музикант, хореограф, лектор, авторство на научни статии и книги, научен ръководител на успешно защитил докторант, ръководител на катедра „Актьорство и режисура за куклен театър“ от 2020г към НАТФИЗ „Кр.Сарафов“ и др. Това богатство разкрива една впечатляваща устойчива в своята последователност вдаденост към удовлетворяване нуждите на хората, на обществото със средствата на изкуството, със средствата на кукления театър.

Педагог с богат опит, многостранна и сериозна подготовка, Каракостов преподава от 2001 специалността „ Актьорство за куклен театър“ в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“, като непрекъснато успява да усъвършенства и обновява своите часове, в съответствие с неговите педагогически търсения в сферата на актьорството за куклен театър. А те се базират най- вече на усвоените от него като студент в класа на проф.Д.Рускова етапи в овладяване на

изразните възможности на куклата, както и на методологията за овладяване на системата импровизирани кукли на екипа - проф.Б.Лунгов и доц. М.Енчева, който екип го присъединява през годините, откривайки в него свой съмишленник. Забележително е неговото внимание към индивидуалността на всеки студент, която индивидуалност видимо непрекъснато го вдъхновява. Той умее да я разбира и да я поведе към усъвършенстване и обогатяване. Той умее и лично да се учи и обогатява от нея, с което усъвършенства непрекъснато подхода за активиране на творческата индивидуалност на всеки студент. В създалата се съвременна здравословна ситуация, грижата за студентите вдъхновява педагога Каракостов да изследва възможностите на онлайн актьорско обучение и да публикува наблюденията и препоръките си в статията „ Из дневне собе – онлајн настава глуме у позоришту лутка”/ превод – От всекидневната – онлайн обучение в кукления театър”/, списание , „НИТИ”, Нови Сад, Позоришни музеј, Войводине, Република Сърбия, 2021 г., бр.12-13, стр18-21. Не случайно през последните години редица бивши студенти, както от НАТФИЗ „Кр.Сарафов”, така и от редицата международни форуми като: XVI,XVII,XVIII LUTFEST, гр.Сараево, Република Сръбска, Босна и Херцеговина: срещите по програма „Еразъм” /2017 -2018 г. /; по проект „Transfering Innovativ Praktices in 2-nd chance education addressing ELET” /2017-2019 г. и др./, на които Каракостов е участвал като лектор, са благодарни за всичко онова, което той им е разкрил от тайните на актьорството за куклен театър. В основите на тайните за него се крие магията на импровизираните кукли и най-вече в пробуденото желание на студентите да импровизират в нужната посока. А нужната посока за Константин Каракостов и днес е необходимостта от съхраняване, както на българския, така и на балканския фолклор .

Стъпалата, по които доц.д-р Каракостов се изкачва до кандидатстване за придобиване на академичната длъжност „Професор”, са видими и впечатляват със своята ясно изразена логичност.

Още като студент по „Актьорско майсторство за куклен театър” в НАТФИЗ „Кр.Сарафов” в класа на проф. Д.Рускова, проф. Б.Лунгов, впечатлен от многообразния му талант, го привлича през 1997 г. като актьор в независимия куклен театър „Албена”.

Включването на студента Каракостов в хитовия спектакъл „Фолклорна магия“ през 1997 г. явно изиграва една от ключовите базисни предпоставки, формиращи бъдещия творчески мироглед на третокурсника. Отношението му към богатството на българския фолклор, на съвременните възможности за изявата му чрез принципа на импровизация, заложен в спектакъла, продължава да се развива в душата му и днес. В актьорските изяви на Каракостов не липсват участия и в спектакли с доминиращ стил „кабаре“. Развиват се с времето неговите природна музикалност и висока пластичност. Запомнящи са изпълненията му и в „Очи черные“, и в „Телефонът“, и в „Кабаре 2001 ноци“ и др. Една от последните му изяви в спектакъла „Песен от любов“ /премиера 2017 г/, като актьор на сцената на Учебния куклен театър, трудно оставя зрителите равнодушни. Но разпаленото му увлечение към възможностите на българския фолклор с нищо не може да бъде погасено. С времето Константин Каракостов започва да приема това увлечение като мисия, която да допринесе за съхранението на традициите в българския фолклор. В книгата си „Фолклорна магия – спомени, традиции, мечти“ /изд. К.Каракостов,София, 2015 г./ авторът споделя : „Участвал съм деветнадесет години във „Фолклорна магия“ – най-напред като актьор, а след това като част от педагогическия и постановъчен екип. Децата често не знаеха предназначението на предметите, от които са създадени куклите. Какъв по-голям смисъл да намери един артист от това по свой начин да запознае детето с оръдия на труда и предмети, които са ползвали нашите баби, дядовци, прабаби и прадядовци. В годините се убедих, че посвещаването на толкова енергия в изследване и популяризиране на българския фолклор е наистина стойностна идея. Той е неизчерпаем извор и само от нас зависи дали да го съхраним за бъдещите поколения.” /стр.29/.

Книгата на К.Каракостов „Фолклорна магия – спомени, традиции, мечти“ от където е посочения по-горе цитат, е част от поредицата на изследванията му с научен характер. Те съпътстват неговия творчески път, с което той черпи знания и мъдрости, за да ги предаде на бъдещите поколения.

Изследванията на бита и фолклора на даден народ крият не една посока. Каракостов фокусира вниманието си най-вече върху характеристика на предметите, които се използват в българския бит /лопати, сърпове, кошници, лъжици, бъчви, кратуни, тояга и др./. На предметите, с които се отличава нашия фолклор /носи, калпаци, шевици, черги, престилки, гадулка и др. /. Освен това, фокусът му към характеристиките на българския бит и фолклор не отминава и световно известното богатство на нашата песенна, инструментална и танцувална музикална култура. Предоставените от кандидата документи доказват, че анализите на Каракостов, свързани с българските бит и фолклор, получават впечатляваща в нашата съвременост положителна изява. Негови научни анализи са включени не само в книгата му „Фолклорна магия – спомени, традиции, мечти“. Те са част и от редица авторитетни научни сборници като: Годишник на НАТФИЗ „Кр.Сарафов“, 2011г.; Юбилеен сборник „50 години висше образование за куклен театър“, 2012г. и др. Научната статия на Каракостов „Обучението с импровизирани кукли като начин за съхраняване на фолклора на Балканските страни“ не случайно е част от популярната книга на изтъкнатия теоретик на кукления театър от Сърбия Радослав Лазич „Савремено Бугарско луткарство“ /Съвремено Българско куклено изкуство/, изд.Р.Лазич и ЛУТФЕСТ, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сърбия, 2016 г. Логично, през 2021 г., последователната научна енергия на Каракостов реализира издаване на книгата „Съхранение на традициите на българския фолклор чрез системата импровизирани кукли“ /изд.“Наука и общество“, София, 2021 г./. Текстът, в основата си, е осъвременен вариант на дисертационния труд „Съхраняване на традициите в българския фолклор чрез обучението с импровизирани кукли“, с който Константин Каракостов защитава научно образователната степен „доктор“ през 2014 г. в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“. Той е съобразен с някои забележки от рецензентите проф.Н.Георгиева и проф.Сл.Маленов, както е съобразен и с натрупания през годините опит от автора. Вероятно, в бъдеще, читателят ще успее да се срещне и с още по-прецизно систематизиране на библиографските единици в публикациите на научните му статии и книги.

Особено осезаема в развитието на многоликата дейност на кандидата за придобиване на академична длъжност „Професор“ доц.д-р К. Каракостов

е изявята му като режисьор на куклени спектакли у нас и в чужбина. Умението да реализира нестандартните, неочаквани постановъчни идеи на проф.Боньо Лунгов, с когото предимно работи от години, е предпоставката за успех на не един сценичен проект в националното и международно куклено-театрално пространство. В спектаклите, предложени в документацията на кандидата, но и в много други реализирани през годините, е видна адекватната ръка на режисьора при композиране на различните сценични компоненти в процеса на изграждането им. Изказът на пластическата възможност на актьорите, на цетовата палитра на костюмите им и тези на куклите, изборът на обема на декора, предложеният музикален фон, респектират с четимото съчетание помежду им в предложените за обсъждане спектакли: „Игра на въображението”/премиера–05.07.2018 г., Столичен куклен театър, София;/ ”Хитър Петър” /премиера –15.03.2019 г., Столичен куклен театър, София;/ „Фолклорна магия от Пирин” /премиера – 20.09.2019 г., Общински куклен театър, Благоевград/. Ярко в тези спектакли се очертава и още един отличителен знак. Умението да се изгради и поднесе в подходящ момент от сценичното действие изненада за публиката е повод не само за приковаване на вниманието ѝ. Изненадата провокира личния мисловен процес на зрителя към осъзнаване на основното послание на представлението и му предоставя неочаквано богато емоционално преживяване. Режисурата на Каракостов не само разбира отдалечения от дидактика постановъчен стил на проф.Б.Лунгов, но с годините успешно го прилага в творческия процес при сътворяване на даден спектакъл. На фона на музиката /музикално оформление Б.Лунгов и К.Каракостов / в „Игра на въображение”актьорите, танцувайки, „рисуват” с белите линии по телата си, облечени в черни трика, различни фигури, които се появяват в пространството, изчезват, прегрупират се, прекомпозират се, за да изненадат зрителите и да ги ангажират с позицията на представлението. Музика и пластика, усет за пласиране на белите линии по тялото, насищат „Игра на въображение” с емоционален заряд, които взривява публиката. В спектакъла „Хитър Петър”, с огромната разлика между обема на фигурата на персонажа – представител на властта и обема на фигурите на хората от народа, се цели да се постигне такъв неочакван контраст, който да е неочаквана изненада. Тя наистина успява силно да интригува зрителите до

края на спектакъла. На фона на народна музика от югозападния край на България, претворяването на дървеното корито за пране в кухненско пространство, претворяването на перящата се черга в обитатели на „кухнята” -мъж и жена, отношенията им, са само част от истинските изненади, които в спектакъла „Фолклорна магия от Пирин” неспирно допринасят на зрителите възторжени емоции и незабравими усмивки. Не случайно се срещаме с положителни отзиви на театралните критици за някои от коментираните по-горе сценични произведения с кукли в статиите : „Хитър Петър отново на сцената”, автор – Богдана Костуркова, в-к ”Литературен вестник”, бр.10, 2021 г. стр.8 ; „Хитър Петър в Столичен куклен театър”, автор - Габриела Евстатиева, сп. „КуклАрт”, бр13, 2019 г., стр.104; и др.

Творческата дейност на доц.д-р Константин Каракостов е съпътствана и с множество награди. Особено забележителни са наградите от последните години, като например: 2020 г. - Награда за оригинална идея на доц.д-р Константин Каракостов на XXI-ви Международен куклен фестивал LUTFEST, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, република Сръбска за спектакъла “Фолклорна магия от Пирин”, Общински куклен театър, Благовтрад, България; 2020 г. - Награда „Магията на кукления театър – Радослав Лазич” на XXI-ви Международен куклен фестивал LUTFEST, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сръбска, за изключително представяне на кукления спектакъл “Фолклорна магия от Пирин”, режисьор доц.д-р К.Каракостов, постановка проф.Б.Лунгов, Общински куклен театър Благоевград, България; 2019 г. – Награда „Анима” на Константин Каракостов за изтъкнат творец на XX –ти Международен куклен фестивал LUTFEST, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сръбска; 2019г. - Награда за най-добър спектакъл – „Бяла приказка”, ДКТ, Сливен, на Националния куклено-театрален фестивал „Михаил Лъкатник”, Ямбол, България

Приносите са изцяло дело на кандидата.

Личните ми впечатления от кандидата са изцяло в духа на изложеното в рецензията.

По горе изразените мисли са само част от мотивите ми да пледирам уважаемото жури да оцени неоспоримостта на основанието доц.д-р Константин Каракостов да заеме академичната длъжност „ПРОФЕСОР” по специалността „Актьорство за куклен театър” към катедра „Актьорство и режисура за куклен театър”, факултет „Сценични изкуства”, Натфиз”Кр.Сарафов”. Гласувам с ДА!

04.01.2022 г.

Проф. д.н. Дойчина Синигерска